

Presentation vid GARNs nätverksmöte, Västerås, 28-29 maj, 2015

Den svenska översättningen av DSM-5 *Gambling disorder*

Reflektioner kring nosologi och terminologi

Per Binde, docent i socialantropologi
David Forsström, MSc

Introduktion/Bakgrund

En kommentar om den finska översättningen kom 2014.

Den beskrev processen gällande den finska översättningen.

Publicerades i Nordic Studies on Alcohol and Drugs (NAD).

Redaktör Kerstin Stenius mailade ut en förfrågan om någon inom GARN kunde skriva en motsvarande kommentar.

Titeln på vår artikel är: The Swedish translation of DSM-5: Gambling Disorder: Reflections on nosology and terminology. NAD, 2015, vol. 32: 219-226.

Förändringar mellan DSM-IV och DSM-5

Namnbyte från *Pathological Gambling* till *Gambling Disorder*.

Ett kriterium har strukits gällande att begå brottsliga handlingar för att finansiera spelandet.

Antal kriterier har minskats från tio till nio.

Man "behöver" bara uppfylla fyra istället för fem kriterier.

Ändringarna ökade inte prevalensen av diagnosen.

Diskussioner kring diagnosen har pågått under lång tid (Petry, 2006).

Introduktion/Bakgrund

Översättningen av den finska versionen skedde i flera steg.

Fas I: Förslag på diagnostiska termer

Fas II: Utvärdera förslag och nya förslag

Fas III: Nya förslag på term

Fas IV: Bestämmande av diagnostiska termer

Fas VI: Översättning av diagnostiska kriterier

Introduktion/Bakgrund

Det förslag som ingår i den finska översättningen av DSM-5 är "rahapeliriippuvuus".

De valde att använda "money" + "game" + "addiction", trots dess negativa konnotationer.

(DSM-5 har översatts till 18 språk)

(DSM-IV sålde 38.000 exemplar i Sverige)

Andra "behavioral addictions"

Inga andra av denna typ av beroende har inkluderats i DSM-5.

Internet Gaming Addiction återfinns i *Section 3* (Emerging measures and models).

Shopping och sex är inte med i DSM-5.

Kommer inlemmandet av hasardspelsyndrom att innebära att fler "behavioral addictions" blir en del DSM-systemet?

BEGREPPEN "DISORDER" OCH "SYNDROM"

Genomgående används termen *disorder* för diagnoser gällande beroende.

Disorder blir störning. Ordet har dock inte negativa konnotationer på engelska.

Definition: "a disease or period of sickness affecting the body or the mind". Det tillfälliga hos sjukdomar betonas.

Syndrom valdes för att beteckna tillståndet.

Svenska spel(beroende)termer

Gambling = spel (om pengar)

Penningspel (finlandssvenska)

Frekvensanalys i svenska dagstidningar

(2012, 2013 och 2014, Retriever Mediarkivet)

- *Spelberoende* (2029 artiklar)
- *Spelmissbruk* (1698 artiklar)
- *Spelproblem* (443 artiklar)
- *Spelmani* (17 artiklar)
- *Hasardspelsyndrom* (0 artiklar)

Hasard – Hasardspel – Risk

Bredare blick

“... nature [is] not made to suit one’s need for a tidy and well-ordered universe.”

Millon, 1991*

“The number of ways one can observe, describe, and organize the natural world is infinite.”

Millon, 1991*

Kulturell semantik och kategorisering

Kulturfärer, kulturer, subkulturer, ideologier, religioner ...

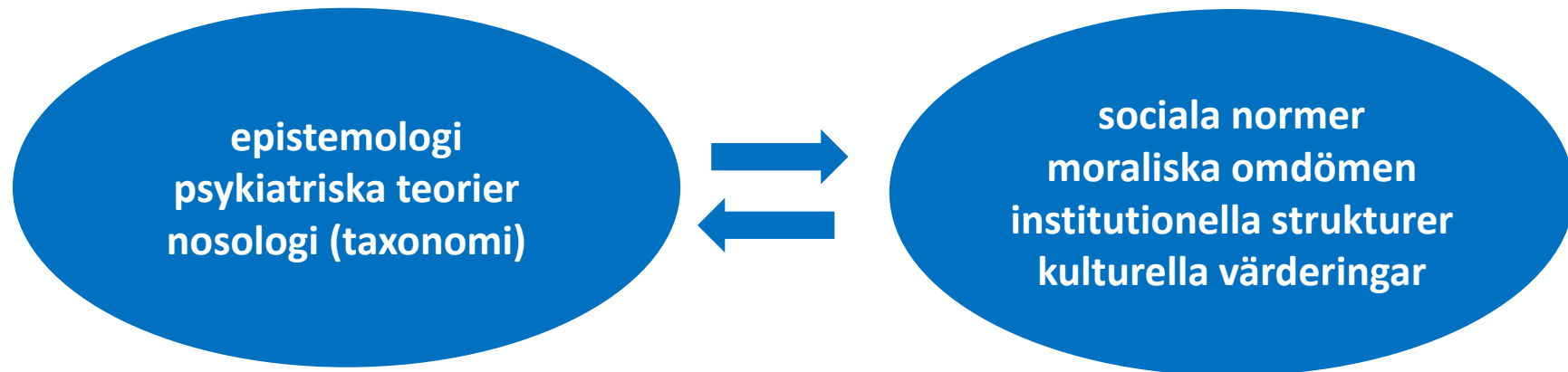
Språkens semantiska fält

Världens olika språk; talspråk, skriftspråk, fackspråk

* Millon, T. 1991. Classification in psychopathology: Rationale, alternatives, and standards. *Journal of Abnormal Psychology* 100(3), 245-261.

Medicin – Samhälle – Kultur

”... dialectic between categories and experience”*

Medikalisering av ovanor, egenheter, lustar och laster

* Lee, Sing. 1996. Cultures in psychiatric nosology: The CCMD-2-R and international classification of mental disorders. *Culture, Medicine, and Psychiatry* 20(4), 421-472. P. 453.

Sing Lee, 1996. Cultures in psychiatric nosology*

Chinese Classification of Mental Disorders, Second Edition, Revised (CCMD-2-R, 1995)

- Periodic psychosis (related to menstrual changes in young women)
- *Koro* ("Main manifestations consist of fears that death will result from the retraction of reproductive organ, breast or other body parts into the body").
- Qigong induced mental disorder
- Mental disorders related to superstition and witchcraft
- Travel psychosis

Spelberoende finns inte med i CCMD-2-R (ej heller i 3e upplagan, 2001)

DSM-5, section on Cultural Formulation. "*Cultural syndromes are clusters of symptoms and attributions that tend to co-occur among individuals in specific cultural groups, communities, or contexts and that are recognized locally as coherent patterns of experience*" (p. 758)

* Lee, Sing. 1996. Cultures in psychiatric nosology: The CCMD-2-R and international classification of mental disorders. *Culture, Medicine, and Psychiatry* 20(4), 421-472.

Beroendebegreppet

Beroende av beteenden?

Spel, dataspel, löpning, sex, morötter, spådom ...

Neurologisk påverkan av droger vs. beteenden*

Några icke-psy och okonventionella modeller

- Sociologiska modeller
- *Excessive appetite*
- *Harmonious vs. obsessive passion*
- *Positive vs. negative dependence*
- Skev distribution av konsumtion
Pareto principle (80/20); Extremely Frequent Behavior (EFB) theory (98/2)
- Rational addiction theory (RAT)

Syndrom är en användbar akademisk term

"... clusters of prepotent and deeply ingrained behaviors, cognitions, and affects ..." (Millon, 1991)

* Clark, L. 2014. Disordered gambling: The evolving concept of behavioral addiction. *Annals of the New York Academy of Sciences* 1327(Oct.), 46-61.

Gambling disorder hasardspelsyndrom

individuella predispositioner

+

sociala sammanhang

+

kulturella värderingar

+

tolkningar och förståelser

+

beteendeförstärkning

+

neurobiologiska processer

+

kommersiellt arrangerat spel

=

spelproblem / spelberoende / hasardspelsyndrom

Per Binde, Göteborgs universitet
per.binde@globalstudies.gu.se

David Forsström, Stockholms universitet
david.forsstrom@pshychology.su.se